

Oglas, pripisana itd.
tiskaju i računaju se na temelju
običnog cienika ili po dogovoru.
Novci za predobjektu, oglase itd.
Salja se neputnim ili poštu,
nicom pošt. štedionice u Beču.
na administraciju listu u Puli.
Kod narube valja točno oz-
načiti ime, prezime i najbližu
poštu predbjrojnika.

Tko list na vrieme ne primi,
neka to javi odpravnici u
otvorenem pismu, na koji se
ne piše poštarnica, ako se izvana
napiše „Reklamacija“.

Cekovnog raduna br. 847-849.
Telefon tiskare broj 38.

vene provale mjeseca jula prošle godine i koji čita danas rimske listove, mora se začudjeno pitati: odakle toliko promjena? Biči junaci, patriote, svetli muževi itd., jesu danas intriganti, sliopari, tudi plaćenici i varalice. Njihovog kolovaljoda, famoznog grofa Alacevicha, stavlja uredovni mu zaštitnik Barzilai, kao novinara, pred sud rimskih novinara. U tu svrhu sastao se počastni sud novinara, koji je imao provesti iztragu. Ali ovaj je položio svoj mandat s razloga, što mu je Alacevich predložio na svoju obranu samo one spise, koji su poznati občinstvu, dočim je zatajio tajni ugovor, što ga sklopiše dalmatinci mjeseca novembra pr. god. sa austrijskim poslanikom; što je Alacevich zapodjeo novinarski preprič pošta bilo je sazvan počastni sud, i što je Alacevich izjavio, da će podnesti obtužbu prije nego bi sud svoju kazuo.

Zastupnik Barzilai priobćuje u rimskoj „La Patri“ od dne 16. t. mj. neobično ostan članak proti Alacevichu i njegovim drugovom. U tom članku razkrinkani su do gole kože dalmatinski pravilnici u obće, napose zloglasni njihovi kolovaljodi Alacevih i Pjerotić. Radi nestučice prostora nemožemo članka ni u izvadku donjeti. Nu čemu? Ta oni su odigrali svoju žalostnu ulogu, te su danas prezreni i osramoteni u očima ne samo svakog potsteng Slavena, već i od istih njihovih zaštitnika i branitelja. Njima se je dogodilo, kao što se dogadja izdajicam i propalicom: poginili su sramotno kao što su gnusno radili.

Franina i Jurina.

Fr. Opatijski „Narodni List“ poveda, da j' Zukvarić va Rovinje žukru pravala.

Jur. Pak?

Jur. A mi va Rovinje, nego va Pazine.

Jur. Su mu ju ča dobro platili?

Fr. Su nebore su, zač da j' dobil više palic za nju, nego tovari Belićev i Jugov skupa.

Jur. No viš no, to je le imel ob čem doma prit.

Fr. Nebore da j' prnesal lepeh kumbasic.

ispod sniega, podvijem noge i sjedem na lišnjak u sredini dolca. Izvadim kresivo iza pripasaja, pa zapalim lulu. Tu sam bio odredio dočekati kolonu i poginuti se puškom u ruci. Zvona su sada sve manje udarala, navukle se gušće oblačine; punhavica udarila žešća; nije se već vidilo prsta pred okom, pa kolona ne idjase više za mnom u potjeru. Što ēu ja sironah? Digoh se sa dolca, pa goni dalje. Snieg mete kao lopatom. Gazim ga do koljena, a na nekim mjestima do pasa. Primih se gore. Objim se na pômrki o drevlje i kašmenje. Noge su mi izranijene i otekle. Izneniožen, slignem u sebi Runović i pokucam na vrata u Garca. Sami su u kući muž i žena. Je li vjera? Jest! Tu mi naložili vatru, pa se raspokojih. Založih, napih se i zaspah kao zaklan na Garčevoj slavnici. U snu vidim rieku Vrliku, oko nje mnoštvo kokosiju, pataka i pilida. Nad njima se naviju otline. Život mi je težak. Svaka mi se noga čini kao greda. U tom se probudim, pa da ēu skočiti, ali, što videjadne oči moje? Imade ih dvadeset okolo mene, pa me drže za ruke, za noge i za trup. Tako propade Šimić na tvrdoj vjeri! Bio sam vezan i odveden u Split, gdje sam bio sudjen na doživljeno tamovanje.

(Nas avak slijedi.)

Sjećajte se Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru

Razne vijesti.

Političke:

Austro-Ugarska Carevinsko vijeće imalo bi se sastati dne 28. t. mj. Proračunski odbor će svoj posao u toliko obaviti, da se bude moglo prvič dana sebora započeti sa drugim čitanjem proračuna u carevinskom vijeću. Na dnevni red prve sjednice imala bi doći vladina osnova, o novacima. U četvrtak imao je podujli pobjavljeni bivši predsjednik carevinskog vijeća zastupnik dr. Prade sa ministrom-predsjednikom o predstojećih konferencama za nadgubu između Čeha i Niemaca. Njemački listovi izvješćuju, da je zastupnik kazao ministru, da nije sada pravo vrieme za dogove, da se je to moralno prepuštiti za vrieme kad nebude zasjedalo carevinsko vijeće ni sabori. Prade se nenada uspjehu dogovora. Dan kasnije imali su češki privaci iz Česke i Moravske dr. Herold, dr. Pacák, dr. Brzorad, dr. Kramar, dr. Stránský i dr. Žáček pogovor sa ministrom-predsjednikom o česko-njemačkom prepriču. Uspjeh toga pogovora priobčili su izvršujući odbor čeških državnih i zemaljskih zastupnika u Pragu. Čnogledi prioritetu ministru-predsjedniku podpuni neuspjeh u poslu česko-njemačke nagodbe. Česi poči će doduše do skrajne medje postupljivosti, nu ova će se konačno ipak razbiti o njemačkim pretjeranim zahtjevima. Budu li Niemi utzratali na ovom zahtjevu, tada se može unaprijed kazati kao stalno, da u Českoj i Moravskoj nebude ni primirje, a kako li nagodbe. Državni zastupnik i savjetnik zemaljskog suda dr. Pantuckeb dobio je malog od svojih drugova, da izradi osnovu o izravnjanju jezikovnog spora u Českoj i Moravskoj. Osnova ta je gotova, te će ju predložiti vlasti, da ju preporuči Niemcem za temelj daljnjih razprava. Jedan dio čeških zastupnika odlanja tu osnovu, jer da daje odvise pravo Niemcima i vlasti. Zastupnik dr. Herold hoće, da se odluci na državnom судu pitanje, da li je blagajna carevinskog vijeća dužna primati češke namire. Pitanje jest od načelne važnosti, jer ako se taj sud izjavi za pravo čeških namira, tada će svaki zastupnik u svojem jeziku moći da podnese blagajni svoju namiru. Čitamo u jednom češkom listu, da će češki zastupnici stupiti u najčitiju opoziciju proti vlasti, nebude u državnom proračunu uvrštena posebna stavka za češku tehniku u Bruu. U proračunskom odboru iznesen je zadnjih dana više želja od strane slavenskih zastupnika. Češki zastupnik Fort predložio je obzirom na predstojeće uređenje trgovackih odnosa između Austrije i Ugarske, neka se popune statistički podatci o prometu željeza. On je stavio takodje predlog, da se odkaze ugarskim državnim željeznicim ugovor od godine 1891., na što mu je ministar Wittek odgovorio, da je austrijsko državno željezničko družvo jurve otkazalo onaj ugovor. Ujedno je ministar izjavio, da će biti potakno uvažene iznese želje o poboljšanju željezničke sive u Dalmaciji. U njemačkoj radikalnoj stranci doslo je između njezinih kolovaljoda do očitih razdora. Poznati vikaš Wolf bio je položio zastupnički mandat, jer su došli na vidjelo nekoji nečisti poslovni njegovog zasnovnog života. On je položio mandat jer je znao, da bi ga njegov klub izključio. Njegovi prijatelji u sjevernoj Českoj nagovorile su ga, da opet kandidira, čemu se je on odzavao i izabran bio uzprkos žestokoj oporbi od strane Niemaca narodnjaka. Njegov bivši najbolji prijatelj, drugi vikaš Šenerer, od-

kazao je Wolfu prijateljstvo izjaviv, da nemože više u prijašnji klub. U skupštini stranke, obdržavanoj dne 16. t. mj. u Čeblju izjavio je Šerer, da se konačno dieli od Wolfa, na što su pristali i njegovi istomisljenici iz carevinskog vijeća. Zastupnik Wolf ostaje dakle osamljen u carevinskog vijeću, on će biti divljak, jer mu taj naslov najbolje odgovara. Iz Beča brzojavaju ljubljanskim listovima, da se vlada konačno odlučila za dlobu vojnica i civilne vlasti c. kr. namještjnika Dalmacije. Biti će dakle imenovan civilni namještnik u vojnički zapovjednik. Namještnikom da će biti imenovan barun Handel, visoki činovnik u ministarstvu nutarnjih posala, a vojničkim zapovjednikom general Horsetzky. Hrvati da su tražili imenovanje drugog generala. Sto se tiče baruna Handela, kazali smo nedavno svoj sud o njemu, kad bi bolje poznavao hrvatski jezik, čestitali bismo iskreno braći Dalmacije na onakom namještjniku. — Hrvatski sabor sastao se je dne 15. t. mj., da razpravi u prvom redu zemaljski proračun. U prvoj sjednici predložio je i preporučio taj proračun u ime odnosnog odbora izviesitelj dr. Egersdorfer. U ime zdržane opozicije izjavio je njezin predsjednik dr. Breshtensky, da zastupnici hrvatske opozicije neće vlasti glasovati proračun za g. 1902. pošto ona ukida svaku ustavnu, napose svaku izbornu slobodu. U trećoj sjednici stvrio je član opozicije zastupnik dr. Vrbanić predlog, da se promjeni dosadašnji način sastavljanja izbornih listina — Iz Zagreba dolazi nam opet jednom vesela vijest, da su tamo stopile dve dosadašnje opozicionale stranke u jednu i to stranka prava i neodvisna narodna stranka pod privremenim imenom: hrvatska opozicija. Dne 16. t. mj. sastalo se naime u Zagrebu oko 200 odličnih članova jedne i druge stranke, koji se dogovorile i složile na temelju programa od god. 1894., što ga bijahu već tada ustancali sve tri opozicionale stranke. Taj dogadjaj, na koji ćemo se jošte povratiti, pozdraviše iskrenom radošću svih prijatelja hrvatskoga naroda.

Srbija. Jedan hečki list objelodanjuje pismo iz Biograda, u kojem se kaže, da se bivši ministar Gjaja izjavio o srbskom priestolonasledstvu. Srbsko priestolje, da će naime naslediti najmladji sin kneza Petra Karagjorgjevića, komu su sada 24. godine i koji se nalazi u školi vojne akademije u Petrogradu. Bivši ministar i poljanik Srbije u Bugarskoj Gjaja da je rekao, da znade iz najpozidanijeg vrela, da se je u pitanju nasledstva u Srbiji poduprino sporazumilo Rusija sa Austro-Ugarskom. Rješenje pitanja u ovom smislu pozdravio bi bez dvojbe veselo srpski narod, jer bi tako spojile vlastajuće kuće u Biogradu i na Cetinju, pošto je knez Petar zet crnogorskog kneza Nikole.

Bugarska. Iz Sofije pišu, da su vlasti krugovi odlučili samostalno stupiti u izbornu borbu i da neće tražiti slove sa njihom od protivnih njih stranaka. Izbori za narodno sobranje imali bi započeti dne 19. februara 'po starom koledaru. Na temelju novog popisa pučanstva kneževina Bugarske procesti će se novi izbori u Bugarskom i na Cetinju, pošto je knez Petar zet crnogorskog kneza Nikole.

Rusija. Iz Bukarešta javljaju, da je u tamošnjih viših krugovih pobudila veliko zanimanje zahvala caru Nikolaju II., koju je dao izraziti po tamošnjem ruskom poljaniku Fontonu uredništvu lista „Pravoslavni Vostok“ za čestitke, koje je ovo poslalo caru Nikoliju, kao slavenskom vlastaru i zaštitniku pravoslavlja prigodom njegovog imenданa. „Pravoslavni Vostok“ napada oštrot vanjsku politiku Rumunske i upliv trojneg saveza na balkanskem poluotoku. Ruski ministar bogostovlja i nastave izdao je novi red za ustrojenje sveučilišnih družtava, koja će stojati pod nadzorstvom sveučilišnih oblasti.

Engleska. Kralj Eduard otvorio je ovih dana u prisutnosti kraljice i svega bo-

jarstva svečanim načinom engleski parlament. Priestolski govor neima ništa osobito u sebi izuzam onaj stavak, koji govori o čovjekoljubnom postupanju engleskih čela u južnoj Africi, koji stoji u sarazu sa poznatimi izjavami u njemačkom saboru. Parlament je odmah započeo razpravu o adresi — kao odgovoru na priestolski govor. Irci i u obće vladini pravnici odsuditi će bez dvojbe tečajem razprave krvavo i nerazborito ratovanje u južnoj Africi.

Mjestne:

Konsumno društvo u Medulinu obdržavalo je u nedjelju dne 19. t. mj. svoju glavnu skupštinu. Uspjeh družvenog diešovanja, za prvi se sijeseci bio je sjajan. Prometa je bilo okolo trideset i tisuća kruna, a čistoga dobitka nješto preko jedne tisuće kruna. Uz to je društvo dalo svojim članovom uviek dobru robu, a za najniže cene te je zadovoljstvo među članovima podpuno. Sad je članova 88. Bilo sretno!

Pokrajinske:

Promjene u tršćansko-koparskoj biskupiji. Veleč. g. Frane Sila, duh. počinjak kod sv. Antona u Trstu, imenovan je župe-upraviteljem u Sv. Ivanu kod Trsta; na njegovo mjesto k sv. Antonu dolazi veleč. g. Andrija Zink, kapelan u Lokvalu.

Veleč. g. Ante Stemberger, koji je bio imenovan župe-upraviteljem u Kastvu, zahvalio se radi bolesti na tom mjestu te zatražio jednogodišnje umirovljenje.

K ovim promjenama imamo opaziti, da je žalostno sto se gg. svećenike u ovo zimsko doba bacuamo tamo po biskupiji.

Iz Lovrana pišu nam 12. t. mj.: I naši bogati i htijedose povodom božićnih blagdana pokazati svoje talijanstvo tim, što su sakupili neznačnu svolicu za zlosretnu „Lega Nazionale“. Kažemo — bogati, ali svotica, koju sakupiše, nesvjedoči o njihovom bogatstvu. Oni se i srame toga svoga bogatstva, jer priobčuju u jednom talijanskom listu samo početna slova svojih slavnih prezimena, koja vam i mi dostavljamo, neka za nje doznao i naši nehoti sugradjani. Evih: G. G. 2 kruna, A. F. 4 K, F. L. 1 K, G. Z. 2 K, I. P. 1 K, P. Z. 1 K, A. C. 1 K, F. V. 1 K, F. P. 1 K. Cvet i lajčki s gospode u Lovranu, sve sami imućni ljudi, devet od njih sakupiše jedva jedvica 14 krunica za onako u višen u svrhu, kao što ju ima glasovita „Legă“. Zaista, nizko je pao toli razvijani patriotski loverni kult u Voloskoj poprili (pardon) velikana! I naša občina obvezala se poput Veprinaca i Voloske na traženu jamčevinu za gradnju električne eljeznicne Matulje—Lovran. Ovdje imademo jurve telefon, pak ćemo dobiti električnu željeznicu, električnu razsvjetu i Bog zna što još. Naš puk kaže: „Niš neće falit onemu, ki buđe da imel.“

Iz Zrenja pišu nam dne 13. t. mj.: Pilanje o crkvenom pjevanju u našoj župnoj crkvi nije jošte rješeno. Naš g. župe-upravitelj primio je prošlih dana od pre. biskupske ordinarijatu u Trstu pismen nalag, dakako talijanski, da, ako se nemogu složiti hrvatski i talijanski crkveni pjevači, neka pjevaju svaki jednu nedjelju. I tako su naši pjevati pjevali prešte nedjelje, a talijanski će buduće: Gledate pjevanja u crkvi smo eto na dvoje podieljeni radi šaće krajela, kojim je crkva deveta brig. Ali oni su danas miljenici gospode na biskupskom ordinarijatu, jer se izdaju za Talijane, a to na žalost odlučuje više, nego li sv. vjera. Samo napred tako prečastna gospoda, ali znaje da žanje buru onaj, koji sije vjetar. Našemu puku na Grožnjanštu do znanja. Sl. municipij u Grožnjanu raspisuje natječaj na mjesto občinskog ličnika sa godišnjom plaćom od 2400 kruna, koja će dobivati iz občinske blagajne. Onaj sl. municipij traži od molitelja, osim lični-
sponzora, da
kih
jezic
obč
van
poz
čati
oni
svoj
famil
dnat
spoz
Trst
slijep
srce
stan
tona
Pre
prije
pok
bijat
ličn
grat
savij
Fleg
sarje
oblaj
sunda
Sra
zastu
zastu
redu
a
strati
pok
ml.
gan
izm
slovi
koloc
svi
blago
koj
laze
bijas
stavlj
pok
vrem
vičen
kov
sto
ničva
nika
pošti
po
njutro
groblj
udova
ljenog
pok
jutro
Jelusić
objekt
najbolj
koji
milog
se do
tivna
iz Vol
starščki
svećenici
gradu
kola
liess
cielog
da za
zemlj
pol stie
tise Kas
se tielo
nakon
Luk

kih nauka (diplome svenkupnog liečničta) — jedino podupravo poznavanje talijanskoga jezika. Mjesto je raspisano za svu mjestnu očinu Grožnjan, dokle i za sav naš izvanjski put, koji nepozna ili nije dužan poznavati talijanski jezik. Liečnika će plaćati svi očinari, dokle i naši Hrvati, ali oni se neće moći pogovoriti sa budućim svojim liečnikom u svojem jeziku, jer se u natječaju zahtjeva jedino poznavanje talijanskoga jezika. Žalostna je to činjenica za onaj zapušteni dio našega naroda, koji nosi sve državna, zemaljska i občinska bremena, a pravice neima nikakve. On životari tamo bez škole i poduke, bez dobrih puteva i pitkih voda izručen na milost i nemilost onim, koji ga mrze iz dne duše. Grožnjanci! nezaboravite spodij gornjeg natječaja!

Sprovod pok. Frana Jelusića. Iz Trsta nam pišu dne 17. t. m.: Jučer poslje podne u 3 sata odpratili smo tužnim srcem našeg dobrog Frana iz njegovog stana — ulica Coroneo u crkvu sv. Antona novoga, pak odatle na južni kolodvor. Pred stanom sakupili se veliko mnoštvo prijatelja, znanaca i štovatelja vrednoga pokojnika. Hrvatsko-slovenska inteligencija bila je mnogobrojno zastupana. Među odlicnjacima nalazio se je e. kr. namjesnik grof Goess, ravnatelj financije i dvorski savjetnik Zimmerman, kanonici Karabaić i Flego, ravnatelj pošta-brzogava i dvorski savjetnik Felicetti, predstojnici ostalih oblasti, članovi prizivnog i zemaljskog suda, mnoštvo finansijskih činovnika. Sva narodna slavenska družtvu bijahu zastupana. Pogrebni voz bila je sav vienci zastri. Okolo voza stupali su u prvom redu činovnici financijskog ravnateljstva, a u drugom redu podčestnici finansijske straze u svećanoj odari. Za liesom isao je pokojnikov nečak, pravnik g. Fr. Jelusić ml. Sprovod se u veoma dugom redu laganom pomicao put crkve sv. Antona, gdje izmislile svećenici obične molitve i blagoslovile tjele.

Iz crkve krenuo povorka put južnoga kolodvora. U sprovodu ostali su većinom svi spomenuti odlicnjaci. Na kolodvoru blagoslovio je svećenik još jednom lies, koj bila je pak postavljen u drugi lies, nažeći se u posebnom vagunu. Drugi lies bila je zatvoren te nanj i okolo njega postavljeni mnogobrojni vienci. Suznju okom pozdravismo još jednom arhite ostanke vjernog i dobrog prijatelja, zaželiv mu viečni pokoj u domaćoj zemljici.

Po sprovodu zahvalio se je pokojnikov nečak na kolodvoru g. namjesniku, što je došao na sprovod na čelu činovništva. Mrvi ostanci pokojnoga nadsvadnjačkih djecevi odreženi bijahu u 6 sati po podne poštanim vlakom put sv. Petru, a odavde po noći na postaju Matulje. U petak ujutru bila je svećan pogreb u Kastvu na groblju sv. Lucije, gdje je želila gdjeda, udova, da počiju mrtvi ostanci ljubljenog supruga. Još jednom: Viečni Ti pokoj nezaboravni prijatelju!

* * *

Pišu nam iz Kastva dalje: U petak jutro sprovele se mrtve ceste pok. Fr. Jelusića iz Matulja u Kastav. Kako je bio obilježen pokojnik u svom rođnom kraju najbolje dokazuje onaj silan broj naroda, koji se bio sakupio, da sproveđe svog svećenika, povorka se počela matici prema gradu Kastvu. Sprjeđa nosili se vienci, uz kola nosili občinski činovnici svećice, a iz ljesa bila sahrvana rodbina i znaci. Za cieleg puta vidjelava se množica sveta, da za zadnji put pozdravi svog znance u zemljaku. Zustave u gradu spustene na pol stiega izražavale su žalost, što ju čuće Kastavci nad velikim gubitkom. Mrtvo se tice prenalo u veliku crkvu, odakle se nakon službe božje sahranilo na groblju sv. Lucije, gdje su sahranjeni i ostali po-

kojnjivi rođaci. Dragomu Franu bila lagana rođena gruda, a njegovima, da Bog dosta jakosti, da prebole težki udarac!

Nesudi čovjeka po položaju i znanju, nego po srcu i njegovih djelih! Ova mudra rečenica došla nam je na pamet, kad smo nedavno čitali izvješće profesora talijanske realne gimnazije Scarizze u Pazinu o djelovanju famošnjeg talijanskog podpornog društva. To izvješće imalo bi biti po sudu talijanskih novinaru sasjno, čega netajimo, ali neodgovara istini i ozbiljnosti osoba, koje se nalaze na čelu onog društva niti može steti ugleda kod nepristranih i neodvisnih osoba. Profesor Scarizza (čitat Škarice), u kojem žilah teče hrvatska krv, poveo se u svoj izvještaj za talijanskimi blezgavci, koji viđu na punu usta, da je Pazin talijanski grad, što neodgovara istini, i što smo mi toliko putu statističkim podatci dokazali. Nezrelim i strastvenim talijanskim novinarom može se takvu blezgariju odprostiti, ali se ne može ozbiljnomu, trieznomu i učenomu mužu, kakav treba da je profesor i uzgojitelj mladeži. Među društvenim dobrobitvama naveo je g. profesor osobito neke gospodje „talijanske po krvi i čuvstvu, po jeziku i po misli“, čemu moramo prigovoriti, jer nam neće nikada moći, da do kaže, da su imena Segher, Šestan, Niederkorn, Ghersetich, Mrak, Gherbetz itd., koja on izliže, sve ono, čim bi on htio, da budu. Imena ova jesu hrvatska ili njemačka i nositelji mogu biti po odgoju i čuvstvu Talijani, kao što je po odgoju i čuvstvu Talijan valja i g. prof. Scarizza nu predjili Šestan, Gržetić, Mraka, Grbačić itd. bijahu stalno Hrvati, kao što bijahu po gotovo i predjii prof. Škarice, politički seljaci.

Podatak u vjeronomaku u talijanskoj školi u Materadi. Od tamo nam pišu 16. t. m.: Naš g. župnik polazi dva puta na čedan i to svakog utorka i petka ovdašnju talijansku pučku školu, da poduči djecu u kršćanskom nauku ili u vjeronomaku. Osvrtev se odmah na početak, da ga naša djeca nerazumiju ako im tumaci vjeronomak u talijanskom jeziku, da su djeca nezadovoljna i žalostna i da nista ne nauče, počeo je tumaćiti istu stvar u hrvatskom, njihovom materinskom jeziku. Da vam je bilo viditi vesela i zadovoljna lica naše djece i da ste čuli, kako su lijepe napredovali, bili biste se s nama veselii. Ali tomu napredku nije se veselila neka zlobna opaka duša, koja je pošla na občine tuniti g. župnika, da uči djecu vjeronomak u hrvatskom jeziku. Na občini skočiše gospoda kao da će nebo pasti. Odmah poslase u Materadu občinskoga tajnika i jednoga savjetnika, koji zabranio g. župniku hrvatski u školi djecu vjeronomak učiti. Niti jedne hrvatske riječi, rekose mu, nesmijete u školi sa djecom progovoriti, jer je ono škola čisto talijanska. Neznamo što im je g. župnik odgovorio, ali toliko znamo, da napredku u vjeronomaku nemože biti, jer djeca nezauju talijanski, a to bi imao

g. župnik također javili svojoj predstavljenoj crkvenoj oblasti ili odreći se podučavanja.

Da nebude pomutnje. Razni listovi probišli su, da bijeli izabran odbor novoustrojenog političkog društva za Hrvate i Slovenske Istru, te donašaju i imenuju odbornika. Da se izbjegne svakoj promutnji, javljamo ovim, da novo društvo nejma stalnog odbora ni predsjedništva, jer će se stalni odbor birati u prvoj glavnoj skupštini, koja će biti sazvana čim budu potvrđena pravila. Ona gospoda, koju spominju rečeni listovi, vršila su samo čast predsjedništva kod osnovateljne skupštine i samo toliko, dok je ista trajala. Izabran bila je privremeni odbor, koji će pripraviti sve potrebito za prvu glavnu skupštinu.

Talijansko divljačstvo. Iz Materade — občina Umag — pišu nam 15. t. m. Našim tobožnjim usrećiteljem i prosvjetiteljem nebijše dosta, što su prije tri go-

dine bacili sa groblja spomenik pokojne nako protivne. Iridentisti su dodoše u Marije Tonkela, vrijeđe supruge rašega čestitoga Mateja Unkele, i što su ga tom prigodom močno ostetili, već njim se je htjelo, da pogrde i viši onu svetinju dobre žene i majke i njezinih milih. Žadnjih dana odnesli su naime dva kamenita atječela, koja su spadala k rečenomu spomeniku, proslaviv tim za sve vječote svoju djeđovsku brutoru. Srav vas bilo Hoga i ljudi, divlje zviri u ljudskoj koži!

Pjevačko-čitačko društvo „Vener“ u Kozini pripeđuje kako i svake godine dne 2. febra u t. g. družvenu zavaru sa pjevanjem, predstavom, deklamacijom i plesom.

Podružnica družbe sv. Cir. i Met. u Sv. Martincu kod Buzeta imati će u nedjelju dne 25. t. m. svoju glavnu skupštinu, uz sudjelovanje tambur, zboru.

Kradnja u crkvi. Iz Krngića — občina Tinjan — pišu nam, da su nepoznati do sad tatovi pokrali tamošnju župnu crkvu, u koju su noću provali otvoriv silom glavna ulazna vrata. Iz crkve odneseviše srebrnih i pozlaćenih predmeta u vrijednosti oko 400 kruna. Kradnja prijavljena je odmah slijedećeg dana oružničtu, koja traži marljivo latove, ali do sada žalbože bezuspješno.

Iz Opatije pišu nam 15. t. m.: Zabava našeg „Lovora“ od prošle subote izpaljena je nad svako očekivanje. Premda smo se često bavili i pisali o vrstnoći g. Broža, koji je uz pratnju na glasovir izvedenu po gospodjici Zdenki Frisek, baš majstroski odigrao par lijeplih ali težkih komada na guslasma i prisutne upravo začarao. Občinstvo ga je nagradilo ponovnim pljeskanjem i odobravanjem, te je morao g. Brož nekoje komade i ponavljati. I tamburi su nas ovaj put ugodno presenečili. U tri mjeseca tako su se lijevo izvježbali, da bi čovjek pomiclio, da je tambura njihovo jedino zanimanje. Među raznim komadima igrala je glazba sive po izbor komade, a medju tim i kočačnicu dra. Stangera, koju je uglažbio g. Gervais, zborovodja „Lovora“, komu ide takoder u dio čast, da je cjeva zabava tako lijevo izpala.

Iz drugih krajeva:

† Profesor Ivan Lenac. Iz Istrice novina dozvajeno, da je na Sušaku premašio dne 18. t. m. kr. profesor velike gimnazije na Sušaku g. Ivan Lenac, poslje kratke bolesti. Profesor Lenac poznat bio je osobito u našem Primorju, jer je podučavao našu mladež već preko 25 godina, i to prije na Ricci a kasnije na Sušaku. Stovan bila je, ljubljen i cijenjen ne samo drugova nego osobito od mlađeži, kojoj je bio dobar učiteljem i pravim prijateljem. Hrvatskoj inteligenciji Istra bila je prof. Lenac ili sačenik ili profesor, te smo stalni, da će vist o smrti profesora Lenca odjeknuti bolnom jekom kroz svu našu Istru. Viečni pokoj blagoj duši profesora Lenca!

Na Rieci će se koncem ovoga mjeseca obaviti naknadni izbori za četiri zastupnička mjesta u gradskom zastupstvu. Borba neće biti žestoka, kao što bila je prigodom poslednjih občenitih izbora. Pobjediti će po svoj prilici predloženici talijansko-madžarske stranke, ili kako ju zovu: autonomo-liberalne stranke. Jedna i druga stranka, t. j. iridentska i madžarska, pronose imena kandidata za rečena mjesta, ali službenog proglašenja nije još. Ono će užasličiti valjda pred same izbore. Čim se obave ovi naknadni izbori, izabrat će zastupstvo nogoga, načelnika, na mjesto gorke uspomene Meylendera. Za načelničkom stolicom će se stalni odbor birati u prvoj glavnoj skupštini, koja će biti sazvana čim budu potvrđena pravila. Ona gospoda, koju spominju rečeni listovi, vršila su samo čast predsjedništva kod osnovateljne skupštine i samo toliko, dok je ista trajala. Izabran bila je privremeni odbor, koji će pripraviti sve potrebito za prvu glavnu skupštinu.

Moralno samonbojstvo. Zloglasni conte Alacevich, koji je poput harambaše provadio mjesecu lipnja prošle godine na čelu dalmatinskih hajduka u zavod sv. Jeronima u Rimu, i koji bila je izručen počasnomu sudu novinara u Rimu, priješao je u novinarskoj dvorani dne 17. t. m. sliedeće: „Pripisano: Dragi drugi! Molim Vas, da primite sliedeći poslednju izjavu: Ostavljam za uviek pitanje o sv. Jeronimu. Mislio sam, da ću izzati uslužu domovini, ali niesam uspio. Stalan sam, da će samom svim Dalmatinци u Rimu zanikati nagodbu sa Austrijom i sa Vaticandom. Dalmatinci u Rimu nemogu biti nego Talijani“. — Na temelju ove samoubojne izjave kaže rimska „Patria“: „Strah znači brojku 90, a 90 je slučajno članak postojećeg zakona o javnoj sigurnosti, koji predviđa izgon nepriljubljenih tujdjinaca. Conte Alacevich pretvorio se je daleke na novo u čvrstog Talijana. Sada treba dozvati, što će — pošto je nagodba otkazana takoder kao stvar nečastna — učinili gospoda Bonavia, Galateo, Volto-

parla... osu... ji go... englez... u sa... nek... poteo... u na... i pro... tjem... uje... u... linu... enog... je... s e t... jest... to je... obra... istvo... 88. sko... po... van... kod... onu... u... bio... za... te... ziti... ovo... piji... aj... bo... stro... za... za... emo... u... se... jer... mo... na... ne... evo... K... C... li... am... po... se... v... i... v... ziv... k... na... ske... Čene... mo... na... na... na... na... na... na... na... na... ali... do... sp... ika... koje... sl... niči...“

Atriku. Po obavesti ministarstva izvanjskih posala, englezka je vlada izdala ovu objavu za one, koji namjeravaju u južnu Afriku: Radi uvedenja ratnog prava u svih južnih afričkih lukah, bi uglavljenog u dogovoru s vladom Kapske kolonije i Natala, da od 1. januara 1902. svaka osoba, koja hoće da pređe granice Kapske kolonije ili Natala, treba da ima osobiti dopust za to, i da onom, kome nema tog dopusta, oblasti, osim u osobitih izuzetnih slučajevih ne dopuste, da se izkrene u južnih afričkih lukah. Molbenice treba osobno predati na Permit Offices, 39, Victoria Street, S. W. od 11 sati prije podne do 5 po podne, a to najviše 3 nedjelje od dana polazka. Dopust će se zgotoviti što moguće prije, ali ured ipak nemože da jamči, da će se to zbiti u roku kraćem od tri edna, od dana kad je upravljena molbenica. Sraki moljili treba da podnese potvrđenu svjedočbu, da on ima najmanje 100 L. u zlatu, da se može sam uzdržavati nakon svog dolaska u južnu Afriku, za tim da je dopuštena svrha, radi koje putuje i da oni na zemlju nije bio ni progovan, niti izjeren radi neimanja čim da se prehrani. Tudjim podanikom, koji iz englezkih luka namjeravaju poći u južnu Afriku, dopušten je da za to pođa struđebož u svojem poslanstvu u Londonu. Putnici iz neenglezkih luka, kad se ukrcaju u jednoj kolonijskoj luci, treba da imaju svjedočanstva kolonijskog tajnika ili činovnika, što ga zato odredi kolonijska vlast, a kad se ukrcaju u tudijske luke, englezkog konzularnog poslovnoga u onih luka i da se u njoj kaže, da prosilac odgovara svim pomenutim uvjetom. Članovi jedne porodice, što namjeravaju u južnu Afriku, ubrajaju se u dopust udjeljen starješini porodice, nu ak mu sinovi i kćeri imadu preko 16 godina, treba, da oni imaju osobiti dopust. Ali je ipak izričkom iztaknuto, da ovaj pismeni dopust daje pravo putnikom samo da se izkreju u južnu Afriku, ali ne nikako jamstvo, da će im biti dopušteno i putovanje po nutnjoći zemlje. Oni, koji bi ovo namjeravali, moraju tražiti osobili dopust u luci, gdje se izkrcaju. Napokon se opaža, da ju na tisuće osoba očekuju u luki prije godišnje, da se doma vrate. S toga preporučujemo svim, što su u doticaju s putom, da upute naše, koji moraju u južnu Afriku, komu da se za to obrate, a da druge, dok traje rat, odvraćaju od putovanja u one strane.

N. K.

Moralno samonbojstvo. Zloglasni conte Alacevich, koji je poput harambaše provadio mjesecu lipnja prošle godine na čelu dalmatinskih hajduka u zavod sv. Jeronima u Rimu, i koji bila je izručen počasnomu sudu novinara u Rimu, priješao je u novinarskoj dvorani dne 17. t. m. sliedeće: „Pripisano: Dragi drugi! Molim Vas, da primite sliedeći poslednju izjavu: Ostavljam za uviek pitanje o sv. Jeronimu. Mislio sam, da ću izzati uslužu domovini, ali niesam uspio. Stalan sam, da će samom svim Dalmatinци u Rimu zanikati nagodbu sa Austrijom i sa Vaticandom. Dalmatinci u Rimu nemogu biti nego Talijani“. — Na temelju ove samoubojne izjave kaže rimska „Patria“: „Strah znači brojku 90, a 90 je slučajno članak postojećeg zakona o javnoj sigurnosti, koji predviđa izgon nepriljubljenih tujdjinaca. Conte Alacevich pretvorio se je daleke na novo u čvrstog Talijana. Sada treba dozvati, što će — pošto je nagodba otkazana takoder kao stvar nečastna — učinili gospoda Bonavia, Galateo, Volto-

lini, Varda, Antonio Costa, (neki Costa izjavio je u listovih, da se održi časti odbornika bratovštine sv. Jeronima, koju mu je bio milostivo „conte“ Alacevich podigli. Op. Ured.), Fasolo, Marocchchia, Matteucci, Bosdari i Nani (Vilich nije podpisao nagodbe), koji su do sada uživali sladku polutamu ovog nečistog posla.

Kad bi nas rimske oblasti htjele slušati, mi bismo im savjetovali, da protjeraju iz Rima te žalostne junake i da ih pošalju — ni za Boga u Dalmaciju, nego u Abisiniju kralju Meneliku na dar.

I tako je svršio zadnji čin tragedije, naslovljene: „Pololepa za tudjim.“

Luda oklada. Iz Berlina plju o sljedećoj ludoj i pogibeljnoj okladi. U Postdamu imali su čestici jedne pakovanje gostu, na kojoj se je poručnik III. Ulanske pukovnije pl. Eichel - Streicher, poznat kao velik prijatelj žestokog pića, okladio, da će izpititi na dušak butiliju konjak. Obještani čestnik dobio je doduse okladu, nu čim je izpraznio butiliju spopala ga težka grozna bolest, da ga moradoše odmah odnesu kući, gdje je sldećeg dana glavom platio svoju ludu okladu.

Gospodarske:

Kako se dobije rano povrće? Većinom se misli, da je dosta, da dobijes rano povrće, prije ga posijati, te izabrati one vrsti, koje su upravo na glasu radi svog ranog razvijanja. Ali to nije dovoljno da se postigne cilj. Neobuhđeno je također potrebito, da se razplodjivanje izaberu plodovi i sjemenje, koje prvo sazrije. Na ovo se zadnje veoma rjeđko pozazi. Pitajte naše vrtare, koji grašak ili koji grah ostavljuju za sjeme; odgovorit će vam poslijednji. A u tom se baš sastoji pogriješka. Ako hoćemo da povrće, koje gojimo za ranije sazrievanje, prije provate i donešes plod, valja izabrati plodove između biljaka, koje prije procvatu, valja sačuvati baš one plodove, koji prvi sazriju. Tkogod dakle želiš dobiti rano povrće, neka drži za razplodjivanje prve plodove: tako ćemo n. pr. sačuvati za sjeme prvi grašak, prvi grah, a ne zadnji; prvi krumpir, prve dinje, (tikve) itd. Na isti način se postupa kod dvoljetnih biljaka: sačuvat ćemo naime za razplodjivanje blitvu, repu, kupus, mrkvu, što su se razvili prije od mnogih drugih, a druge godine ćemo od onih, šte nose plod, izabrali plodove, koji su ranije sazreli. Naravski ranije sazrievanje ne smije da bude jedina stvar, na koju moramo paziti. Jesu li prvi plodovi bilo kako razuřeni ili bolestni, moramo ih svakako izključiti iz izbora, a izaberimo one, koji su se bolje i sasvim razvili. Ako se na to ne pazi, ranije vrsti povrće postat će zadnjim.

Da ti eviće u lončilu dobije bujnu i zdravu vanjštinu, pomješaj u vodu, kojom ga zaljevaš, nešto žestile (špirita), i to jedan ili dva put na tijedan. — Na litru vode dosta je naprtnjak žeste.

Razni prinosi:

Za puljsku podružnicu družbe sv. Cirila i Metoda, podatko g. Mate Ćvešić, Banjole K 1; g. Jakob Puhaj iz Lanišća K 1.

Za bratovštinu hrv. ljudi u Istri podario kao dobru ruku g. Josip Jurčić u Zemetu K 1.

Za družiju sv. Cirila i Metoda darovali dobru ruku: g. Pero Premuda u Zagrebu K 10; g. Valent Jerčić, župan upravitelj u Poreču K 2; g. Ante Božić iz Kaldira, poslao sakupljenih K 2 (darovali gg. Ante Bertoš K 2, Ante Božić K 1, Ivan Bertoš K 1, Ivan Flego K 1, Ante Fero K 1 i Petar Božić K 1, Ivan Moraro K 1, Benj. Fero K 1, A. Galo K 1, M. Fero K 2); g. Ivo Radoslović, Ilovik učitelj K 2; Štedna i zajmovačna zadruga Otočića, prama zaključku glavne skupštine K 20; g. Petar Brozović, kapelan u Međi K 2; g. Ivan Urpani, isto u Međi K 5; g. Ivan vitez Trnski, u Zagrebu K 8; g. Mart. Curić, kr. pristav u Sv. Ivanu Želini, poslao sakupljenih K 10 u družtu kod braće

Puceka kao dobru ruku, a darovaš gg. dr. Ivan Mohar K 2, Konst. Rojević, Josip Rocak, kr. domobr. Satnik, Franjo Antolković načelnik, Gjuka Stojanović, kr. kolarski pristav, Gjuka Pucek, Ljubek Pucek, trgovci, Bogomir Karakas, kr. kot. Šumar i M. Curic svaki po 1 krunu. Živilj:

Izkaz prinosa prisjeljih na Držabu sv. Cirila i Metoda za Istru tekom mjeseca studenog 1901. u krunama :

G. Dragutin Naničini, vlastel. nadšumar, Đakovo, sabranih prigodom zabavnog kortanja i nešto od prijatelja plemenite istarske stvari

30—

Uprava „Novog Lista“, Rieka, sabranih po njoj i objelodanjenih Podružnica sv. Matije po svom blagajniku g. Ivanu Marot, članarine i darova

741-19

Uprava „Obzora“. Zagreb, po njoj prisjeljih prinosa Gdjica Marija Dernule, učiteljica stručne škole, Mitrovica, sakupljenih u kući g. Makse Collognaka pošt. kontrolora, prigodom prijateljske večere

109-44

Uprava „N. Sloga“, Pula, na nju stiglih prinosa u iznosu

45-2

Uprava „Hrvata“, Gospić, na nju stiglih prinosa

28-10

Uprava „Narodnih Novina“, Zagreb, prinose na nju stigle do uključivo 14/11.

392-19

Uprava „Narodnog Lista“, Volosko-Opatija, izručuje sabranih prinosa u iznosu

200—

G. Frizek, kapelnik lječilišne glazbe u Opatiji, daruje

1-12

G. Slavo Dragić, Zagreb, učiteljski konvikt kao čisti prihod brošure dr. Nike Andrića, prof. realne gimnazije „O značenju Marka Marulića“

200—

Uprava „Glasa Naroda“, Zagreb, sabranih i njoj pripisanih

5-88

Uprava „Hrvata“, Gospić, po njoj pripisanih

36-20

Ista uprava „Hrvata“ opet

91—

G. Makso Andrejević Černe, c. kr. sudbeni pristav Volosko, sabranih u domaćem krugu u obitelji gospodina P. Tomašića u Opatiji

4-24

Gđa Marija Jurić, Zagorka, sabranih što darova, što predplaća na knjige družbi namijenjene

62—

Sabrano u prosincu:

Dionička tiskara (Obzor), Zagreb, na nju stiglih prinosa u iznosu od

368-87

G. Slavo Dragić, namj. učitelj na realn. gimn. — Zagreb, drugi obrok kao čisti prihod brošure dr. Nik. Nik. Andrića o značenju Marulića

200—

Uprava „Agramer Tagblatta“ — Zagreb

4—

Hrvatska čitaonica, Petrinja, čisti prihod koncerta za Družbu

100—

G. Fran Gržinić, Draguć, sabranih u selu Dobrovi (občina Vrh) Prva hrv. štetionica — Zagreb, daruje prigodom predstojećih božićnih blagdana

4—

G. R. K. Jeretov, po njemu sabranih u listopadu i studenom

100—

G. prof. Vjekoslav Spinčić, Beč, pripisuje: a) od dion. družtva „Krapinske štetionice“ u ime podpore družbi K 50; b) polovicu čistog dohotka zabave čitaonice u Vrbovcu prigodom proslave 400-godišnjice Marulića K 25 ukupno

75—

Uprava „Hrvata“, Gospić, sabranih i po njoj objavljenih

12-90

G. Milan Grener — Sušak, članarinu kao član utemeljitelj

200—

G. dr. Dinko Vitežić — Krk, kao dobru ruku prigodom predstojećih božićnih blagdana

12—

sabranih na Jerolimovu u Risiku za prodani prvi cigaretni papir i to po K 1 pop Ante Maletić, pop Franjo Volarić, pop Ivan Kremenić. Ivan Žic, učitelj Uloženo u baderansko društvo za Štednju i zajmove pod knj. br. 3 po podružnici družbe tamo (kao članarinu i prihodi podružnice)

Uptava „Agramer Tagblatta“, na nju stiglih prinosa u iznosu

G. prof. Vjekoslav Spinčić, predaje sabranih među članovi carevinskog vjeća naše narodnosti kao dobru ruku družbi

Uprava „Hrvatskog Branika“ Mitrovica, na nju stiglih

G. dr. Mate Vitežić, Krk, milodar „dobru ruku“

Predsjedništvo „Slobode“, hrv. akadem. društva u Gracu svetu utemeljiteljnu

Podružnica mužaka, Veprinac, članarinu od g. 1900. K 55 a utjerane za god. 1901. K 32-10 ukupno

G. Franjo Anaković, župnik u Privlaci „dobru ruku“

G. Vladoje Axmann — Križevci, sakupljenih prigod. božićne večere kod g. Jurčića ravn. pučke škole

Obć. zastupstvo u Kastvu, jednoglasnom odlukom u sjednici 23. pr. mj. votira „dobru ruku“ Družbi

G. Kažimir Jelušić, obć. načelnik, Kastav, sabranih kod skupnog objeda na predlog g. Fr. Dukića, predsjednika mužake podružnice u Kastvu dne 23. p. mj. između nekoliko članova obć. zastupstva i prijatelja Družbe za „dobru ruku“

G. Dragutin Smojever, gradski načelnik — Karlobag, sabranih među članovima čitaonice

G. dr. M. Trinajstić — Buzet, šalje predanih mu od Antona Štule iz Pregare K 2, a od Vjek. Brozovića sabranih u Crnici K 2-84 ukupno

Braća Višnjan — Volosko, mjesto vienca na odar njihove im pok. sestre Olge podaruju

G. dr. Gajeta Dubović, obć. lećnik Kastav, polaze utemeljiteljnu svetu

G. Ant. Šterk, pom. kapetan i posjednik, Varljeni podiyejuje „dobru ruku“

Uprava „Novog Lista“ — Rieka, sabranih i na nju stiglih prinosa

G. Ivan Radolić, Žbandaj, na ime podružnice, članarine i darova

G. Martin Schreier, bačvar — Mitrovica „dobru ruku“ Volosko, dne 15./1. 1902.

Za ravnateljstvo:

Dr. Fabianić, blagajnik.

Književne:
„Matica Hrvatska“ raspisuje u smislu zakladnice iz zaklade Adolfa Veber-Tkalčevića književnu nagradu za g. 1902. od sedam stotina (700) kruna, i to za književno djelo „poučnog“ ili „zabavnog“ sadržaja, koje obseže barem deset tiskanih araka, a odgovara sadržajem, smjerom i oblikom književnim publikacijama, Matici Hrvatske“.

Natječaj traje do uključivo 31. decembra godine 1902., do kojega roka imadu se rukopisi bezimeno, čisto i čišćivo od tuđe ruke pisani, sa naznakom imena piščeva u posebnom započaćenom omotu podnjeti „Matici Hrvatskoj“ na ruke njezina tajnika. Kasnije stigli rukopisi, kao i oni, koji ne odgovaraju svim uvjetima natječaja, ne će se uvažiti.

Po odboru „Matica Hrvatske“ iz Veber-Tkalčevićeve zaklade za god. 1902. nagradjeni rukopisi, za koji će „Matica Hrvatska“ pisca uz zakladnu nagradu izplatiti još i obični honorar (po tiskanom arku) iz društvenih redovitih dohodata, postaje vlastničtvom „Matica Hrvatske“, koja ga je u smislu zakladnice dužna tiskati tečajem godine dana, pošto je na grada dopitana.

U Zagrebu, 4. januara 1902.

Primiči sa „Učke-Gore“

Izvrstni domaći lijek proti influenci, kašlu, nahladi i hrapavosti, protiprsnom kataru ili promuklosti grla.

Cijena 50 para.
Glavno sredstvo:
Ljekarna L. Ghersetich,
Volosko — Istra.
Dohrta se u svakej ljekarni.

G. Tönnies u Ljubljani, poduzeće za građe, tvornica za stolarske i parketarske radnje, za graditeljsko i umjetno ključarstvo, radionica za željezo potrebno kod gradjevina itd.

preuzimaju svakovrste stolarske radnje, kao podpune komade za prozore i izloge na kotur, vrata, portale, prirede za dučane i drugo pokušavaju raznina načina. Izvršuje tvrdi i mehki podove svih vrsti kao: parkete iz dužica i remenja te obične podove; podpune kovačke i ključarske radnje kod gradjevina, stube te ograde vrtova i kuća iz željeza, žice, željezne brvne na kotur itd.

Proračuni se šalju bezplatno. — Primapreporuke jesu na razpolaganje.

Rodoljubi!
Kupujte samo Cirilo-Metodijske žigice!

Podpisani preporuča p. n. občinstvu u Puli, osobito pako veleč. gg. svećenicima, učiteljima itd. iz okolice

Svoj krojački posao
na glavnom trgu (Foro) br. 6 u Puli,
u prvom katu.

U zalihi imade na izbor razvrsne najmoderne tkanine za odjeću, koja izvršuje točno po mjeri.

Anton Element, krojački majstor.